

Nr 193.

Ankom till riksdagens kansli den 16 juni 1942 kl. 6 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till byggnadsforskning m. m.

(1:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under tionde huvudtiteln (punkt 40 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1942) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Byggnadsforskning för budgetåret 1942/43 beräkna ett reservationsanslag av 235,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 283, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 24 april 1942, föreslagit riksdagen att

dels besluta, att en statens kommitté för byggnadsforskning skall inrättas med de uppgifter, som i sistnämnda statsrådsprotokoll angivits;

dels till Statens kommitté för byggnadsforskning för budgetåret 1942/43 under tionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 35,000 kronor;

dels till Byggnadsforskning för budgetåret 1942/43 under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor;

dels ock till Standardisering på det byggnadstekniska området för budgetåret 1942/43 under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Utredningen rörande den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande har överlämnat ett med nr II betecknat betänkande, innehållande förslag till åtgärder för främjande av tekniskt-vetenskaplig forskning på byggnadsområdet.

I fråga om betydelsen och behovet av byggnadsforskning framhåller utredningen sammanfattningsvis, att byggnadsverksamheten är en ur många synpunkter så betydelsefull faktor, att ett framgångsrikt utvecklingsarbete måste betraktas som ett stort samhällsintresse, samt att på grund av ett flertal omständigheter, sammanhängande med byggnadsverksamhetens natur och organisation, någon tillräckligt omfattande och effektiv forskning icke kan påräknas från industriens och enskilda företagens håll. Skäl finnes för det allmänna att vidtaga sådana åtgärder, att ett tillräckligt effektivt och omfattande forskningsarbete kommer till stånd beträffande med byggnadsverksamheten sammanhängande problem.

För att ernå en lämplig begränsning av forskningsområdet har utredningen ansett sig endast böra föreslå åtgärder för främjande av det tekniska utvecklingsarbetet på byggnadsområdet och att åtminstone tills vidare ej ingå på de andra problemgrupperna — sociala och medicinska — trots att dessa i regel ha många beröringspunkter med den tekniska forskningen.

Forskningsområdet beträffande byggnadsverksamheten, framhåller utredningen, är mycket stort och mångskiftande. På grund härav böra enligt utredningens mening åtgärder för främjande av byggnadsforskningen från början planeras så, att de få karaktären av försöksverksamhet och att de vidtagna anordningarna lätt kunna ändras, kompletteras och utvidgas efter hand som erfarenhet vunnits. Att för ett så ofantligt stort och oenhetligt problemkomplex som byggnadsforskningen redan från början skapa en organisation, som skall ha till arbetsprogram att angripa alla till denna forskning hänförliga problem, kan leda till att verksamheten blir alltför splittrad och svåröverskådlig.

Utredningen har därför ansett sig böra begränsa sin uppgift till att utarbeta förslag till åtgärder för främjande av forskningen i första hand beträffande sådana problem, som närmast tillhöra områdena byggnadsteknik, byggnadsstatik samt hus- och brobyggnad.

I fråga om möjligheterna att öka och effektivisera forskningsarbetet med utnyttjandet av befintliga och planerade laboratorier framhåller utredningen, att icke obetydliga möjligheter i sådant avseende redan finnas med nuvarande resurser beträffande laboratorier och i viss grad även forskare. Vad som erfordras härför är framför allt medel till anställning av personal och till de med försöken förenade omkostnaderna. Om hänsyn därjämte tages till planerade och i vissa fall även beslutade nya speciallaboratorier, vilka motiverats av hänsyn till undervisningen och forskningen vid de tekniska högskolorna eller av andra särskilda skäl, kan man beräkna, att möjligheter komma att skapas för ytterligare väsentliga utvidgningar av byggnadsforskningen.

Åtgärder för främjande av byggnadsforskningen.

Utredningen övergår härefter till frågan om de åtgärder för främjande av byggnadsforskningen, som utredningen från sina utgångspunkter funnit nödvändiga, och har därvid kommit till den slutsatsen, att man snabbast och billigast kan nå åsyftade resultat genom att

a) anvisa ett statsanslag till ökad byggnadsforskning inom landet, främst med utnyttjande av redan befintliga laboratorier på byggnadsområdet;

b) inrätta en statlig kommitté för byggnadsforskning för att dels samordna och systematisera den forskning, som redan bedrivs på byggnadsområdet, dels leda den ökade forskning, som skulle möjliggöras genom nyssnämnda anslag, dels ock i lämplig form bekantgöra forskningsresultaten.

Vad därefter angår det av utredningen förordade anslaget till byggnads-

forskning har utredningen vid övervägande av de faktorer, vartill hänsyn måst tagas, stannat vid att hemställa, att för budgetåret 1942/43 måtte anvisas ett reservationsanslag av 200,000 kronor för tekniskt-vetenskaplig forskning på byggnadsområdet.

Utredningen har tänkt sig, att förslagsvis ett belopp, utgörande ungefär 75 procent av anslaget, årligen skulle användas för forskning ävensom till publicering av erhållna resultat i enlighet med ett av statens kommitté för byggnadsforskning uppgjort arbetsprogram, vilket årligen skall ingivas till Kungl. Maj:t för godkännande och tilldelning av anslag. Återstoden, cirka 25 procent, skulle reserveras för mera fri forskning och användas för att främja forskningsuppslag, som framkomma under året.

Utredningen övergår härefter till sitt förslag om inrättande av en *statens kommitté för byggnadsforskning* och anför till en början om dess uppgifter:

Statens kommitté för byggnadsforskning bör närmast få följande uppgifter, nämligen

att följa och främja den tekniskt-vetenskapliga forskningen inom byggnadsområdet, söka ordna god samverkan med och mellan olika intressenter i forskningsverksamheten och åvägbringa systematisering av denna verksamhet,

att taga initiativ till och låta verkställa byggnadsforskning,

att avgiva av Kungl. Maj:t, det av utredningen föreslagna statens tekniska forskningsråd och andra myndigheter infortrade yttranden i tekniska byggnadsfrågor, särskilt beträffande framställningar om statsanslag eller statsbidrag till forskning inom byggnadsområdet, samt

att på byggnadsväsendets område föranställa om systematiskt samlande, ordnande och bearbetande av kunskapsmaterial, särskilt det genom statsunderstödd forskning framkomna, samt vidtaga erforderliga åtgärder för materialets bekantgörande och nyttiggörande.

En första uppgift för en organisation för byggnadsforskningens främjande bör bli att skaffa sig kännedom om vilka forskningsresurser, som finnas, samt söka komma i kontakt med och skaffa sig en överblick över de forskningsarbeten, som försiggå. Det bör föreskrivas skyldighet för vederbörande att i fråga om sådan enskild byggnadsforskning, som understödes med statsmedel, lämna statens kommitté för byggnadsforskning alla önskade uppgifter.

Beträffande statliga verk och institutioner torde det böra stadgas befo-genhet för statens kommitté för byggnadsforskning att inhämta uppgifter i fråga om av dem bedriven forskning eller i övrigt gjorda tekniska rön på byggnadsområdet. Sådana statliga inrättningar, som mera regelbundet syssla med byggnadsforskning, böra lämna statens kommitté för byggnadsforskning uppgifter angående forskningsverksamheten i form av regelbundet återkommande redogörelser.

Kommitténs uppgift att söka ordna samverkan mellan forskarna eller forskningsintressenterna bör åsyfta att få arbetena insatta i ett systematiskt sammanhang och koncentrerade på viktiga samhörande uppgifter samt att undvika onödigt dubbelarbete eller onödig upprepning.

Med den överblick över forskningsfältet, som kommittén har till uppgift att skaffa sig, bör den få goda möjligheter att bedöma vilka åtgärder, som böra vidtagas för forskningsverksamhetens samordning. I ett fall kan det exempelvis gälla att taga initiativ till att olika institutioner, som sysslat eller syssla med samma eller liknande problem, därom utbyta rön och erfaren-

heter, i ett annat fall kan det visa sig erforderligt att sammanföra problemställare och problemlösare, i ett tredje att taga initiativ till forskning beträffande en fråga, som av en eller annan anledning alltför mycket försumrats.

I fråga om de egna initiativ till forskning, kommittén skall taga, bör understrykas, att kommittén närmast bör ha samma uppgift som styrelsen för ett branschorgan för organiserad industriell forskning. Den bör sålunda vara i betydligt högre grad aktivt dirigerande än det i betänkandet nr I föreslagna statens tekniska forskningsråd, vars initiativ mera skola avse åtgärder i stort.

Vid igångsättande av verksamheten torde den statliga kommittén för byggnadsforskning sålunda, sedan den skaffat sig en överblick över påräkneliga forskningsresurser och pågående forskningsarbeten, böra göra en inventering av de forskningsproblem, som det i nuvarande tidsläge är mest angeläget att få behandlade. Det måste hållas i sikte, att det för närvarande framför allt är viktigt att bringa ned byggnadskostnaderna på ändamålsenligt sätt, och teknikerna böra därvid, även om de största besparingarna stå att vinna på andra områden än det rent tekniska, kunna göra en betydelsfull insats genom en på viktiga problem inriktad tekniskt-vetenskaplig forskning. Sedan en fråga befunnits vara av sådan vikt, att åtgärder böra vidtagas för dess lösande, utredes huru den ligger till ur forskningssynpunkt och upplägges ett arbetsprogram för bearbetningen.

Ett verksamt medel vid lösandet av uppgiften att samordna forskningen samt taga initiativ till ny forskning efter ett systematiskt upplagt program skulle den statliga kommittén komma att erhålla i det föreslagna anslaget till byggnadsforskning.

Om kommitténs sammansättning anför utredningen bland annat:

Kommittén bör sammansättas så, att den inrymmer representanter för de viktigaste intressenterna i byggnadsforskningen, och den bör vidare bestå av fackmän inom de viktigare specialområden, som verksamheten skulle beröra. Med utgående från den begränsning av forskningsprogrammet, som förut angivits, föreslår utredningen, att kommittén sammansättes av en ordförande samt 15 andra ledamöter representerande olika forskningsintressenter. Samtliga ledamöter böra utses för tre år. Ordförandena skulle utses av Kungl. Maj:t, övriga ledamöter av Kungl. Maj:t efter förslag av respektive statens tekniska forskningsråd, tekniska högskolan i Stockholm, Chalmers tekniska högskola, statens provningsanstalt, byggnadsstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, järnvägsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen, ingenjörsvetenskapsakademien, svenska teknologföreningens avdelning för väg- och vattenbyggnadskonst, svenska teknologföreningens avdelning svenska arkitektföreningen, svenska kommunaltekniska föreningen, svenska brandskyddsföreningen, svenska byggnadsentreprenörföreningen och lantbruksförbundets byggnadsförening.

Beträffande administrationskostnaderna för statens byggnadsforskningskommitté hava desamma av utredningen beräknats till 38,000 kronor.

Utredningens förslag ha lämnats utan erinran eller i huvudsak tillstyrkts av samtliga myndigheter och sammanslutningar, som yttrat sig i ärendet, med undantag för statskontoret, byggnadsstyrelsen och Stockholms byggnadsfackföreningars samorganisation.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande.

Med hänsyn till byggnadsverksamhetens stora betydelse ur det allmännas synpunkt är det uppenbarligen angeläget, att det tekniska nydaningsarbetet

inom denna näringsgren bedrivs så effektivt som möjligt. Behovet av en ändamålsenligt organiserad teknisk forskning inom byggnadsväsendet torde därför icke behöva närmare motiveras.

Den av utredningen lämnade redogörelsen för det pågående forskningsarbetet inom byggnadsväsendet visar, att betydande brister finnas i fråga om forskningsverksamhetens organisation och effektivitet. Utredningen framhåller, att den tekniska utvecklingen inom byggnadsindustrien icke hunnit lika långt som inom många av landets övriga industrigrenar. Icke blott i fråga om materialkännedom och arbetenas rationella utförande utan även beträffande arbetsmetoder och arbetets organisation står enligt utredningens uppfattning byggnadsindustrien långt efter exempelvis en sådan modern rationaliserad industri som vår verkstadsindustri. Det torde vara svårt att bestrida riktigheten av detta omdöme. Detta förhållande sammanhänger, såsom utredningen påpekar, bland annat med att byggnadsföretagarna utgöra en mycket heterogen kår, till avsevärd del bestående av ett stort antal småföretagare, och att inom branschen saknas tillräckligt starka organisationer med förmåga och vilja att taga hand om och driva vetenskapligt utvecklingsarbete av större omfattning. Det väsentliga forskningsarbetet på detta område bedrivs därför utanför byggnadsindustrien. Utredningen anför flera orsaker till att denna forskning fått begränsade verkningar, men de främsta skälen härtill synas vara bristande organisation och samarbete, såväl i vad avser de skilda forskningsinstituten och forskarna inbördes som mellan vetenskapen och industrien, samt i vissa fall brist på penningmedel.

Den angelägnaste uppgiften för staten i detta läge synes vara att skapa möjligheter för samordnande och systematisering av byggnadsforskningen i syfte att rationellt utnyttja de forskningsresurser, som finnas inom landet. Utredningen har föreslagit, att för sådant ändamål skall inrättas en statens kommitté för byggnadsforskning med uppgift att följa och främja den tekniskt-vetenskapliga forskningen på byggnadsväsendets område samt att organisera samverkan och åvägabringa systematisering inom forskningsverksamheten. I den mån medel ställas till förfogande skall kommittén taga initiativ till och låta verkställa byggnadsforskning. Kommittén skall tillika ha att föranstalta om ett det kunskapsmaterial, som framkommer vid forskningsverksamheten — särskilt vid statsunderstödda forskningsarbeten — samlas, ordnas och bearbetas, ävensom vidtagna erforderliga åtgärder för att materialet i lämplig form publiceras och nyttiggöres. Däremot har utredningen på anförda skäl funnit det åtminstone tills vidare böra anstå med inrättandet av ett fristående institut för byggnadsforskning med egna laboratorier. De flesta av de hörda myndigheterna och organisationerna ha givit sitt förord till utredningens förslag; i några yttranden har dock förslaget avstyrkts och i stället har förordats inrättande av ett särskilt byggnadsforskningsinstitut. För min del ansluter jag mig till utredningens ståndpunkt. Ett byggnadsforskningsinstitut kan icke komma till stånd utan särskild, säkerligen tidskrävande utredning, och i varje fall synes det icke föreligga tillräckliga skäl att låta detta ganska vittutseende spörsmål hindra sådana åtgärder till byggnadsforskningens främjande, som med måttliga kostnader kunna genomföras inom ramen av redan tillgängliga forskningsresurser. Det må i detta sammanhang framhållas, att den här tillstyrkta organisationen på intet sätt behöver hindra tillkomsten av nya forskningsinstitut i hel- eller halvstatlig form, exempelvis den av lantbruksförbundet äsyftade forskningsinstitutionen för landsbygdens byggnadsfrågor. Samarbetet mellan sådana institutioner och forskningskommittén måste själfvallet bli intimt.

De problemkomplex, som hänföra sig till byggnadsväsendet, äro mycket omfattande och till sin natur synnerligen skiftande. Utredningen har tänkt

sig, att åtgärderna från statens sida för främjande av byggnadsforskningen nu skola begränsas till problemgrupperna byggnadsteknik, byggnadsstatik samt hus- och brobyggnadskonstruktioner och att de skola planläggas såsom en försöksverksamhet, vilken kan ändras och byggas ut med ledning av gjorda erfarenheter. Vad utredningen sålunda förordat har i allmänhet vunnit anslutning i de avgivna yttrandena, men i några fall har föreslagits en utvidgning till andra viktiga problemområden eller påyrkats en begränsning av forskningen till de problem, som sammanhånga med vissa slag av byggnadsarbeten, enkannerligen sådana för bostadsbyggnader. För min del finner jag övertygande skäl tala för att forskningskommitténs verksamhetsområde tills vidare avgränsas i huvudsak på sätt utredningen förordat och att de erfarenheter, som under arbetets gång vinnas, få bli bestämmande för den fortsatta verksamhetens art och omfattning.

Beträffande sammansättningen av byggnadsforskningsskommittén föreslår utredningen, att femton ledamöter förordnas av Kungl. Maj:t efter förslag av vissa angivna institutioner och organisationer samt att ordföranden utan sådant förslag utses av Kungl. Maj:t. I några yttranden ha framförts önskemål om att ökad representation i kommittén måtte beredas företagarna inom byggnadsindustrien och landsbygdsintressena. Skäl synas mig föreligga för att tillmötesgå dessa önskemål. Jag finner det också naturligt, att byggnadsarbetarna bli företrädade inom kommittén. Redan med den av utredningen föreslagna sammansättningen av kommittén blir antalet ledamöter ganska stort, och den av mig förordade ökningen av representationen i kommittén kan naturligtvis ingiva betänkligheter, huruvida kommittén med ett så stort antal ledamöter skall bli arbetsför. Dessa betänkligheter synas mig dock böra få vika, då det med hänsyn till arten av de arbetsuppgifter, som skola åvila kommittén, är av största betydelse, att kommittén erhåller en så vitt möjligt allsidig sammansättning. För nödig effektivitet i kommitténs arbete torde kunna sörjas genom att, såsom utredningen tänkt sig, ett arbetsutskott tillsättes för handhavande av de löpande uppgifterna.

Såsom ett viktigt led i kommitténs verksamhet skulle enligt utredningens förslag ingå att låta utföra forskningsarbeten vid de institutioner, som härför stå till förfogande. För att kommittén skall kunna fullgöra denna uppgift är det nödvändigt, att statsmedel i lämplig omfattning stå till disposition för ändamålet. Utredningen föreslår härför ett årligt anslag å 200,000 kronor och framhåller därvid, att medelsbehovet säkerligen kommer att variera från det ena året till det andra och att det föreslagna beloppet är avsett att motsvara det genomsnittliga årsbehovet. Beloppet har i några yttranden betecknats såsom väl lågt. Statskontoret åter har avstyrkt anvisande av ett särskilt anslag vid sidan av de anslagsmedel, som enligt utredningens i annat sammanhang framlagda förslag skulle stå till förfogande för tekniskt-vetenskaplig forskning. I övrigt har förslaget i denna del icke mött invändningar i yttrandena. Med hänsyn till byggnadsforskningens stora betydelse för det allmänna finner jag det påkallat, att staten i viss utsträckning direkt bekostar dylik forskningsverksamhet. Mot det föreslagna beloppets storlek har jag ej något att erinra. Då ifrågavarande medel äro avsedda att disponeras i något annan ordning än det allmänna forskningsanslaget, synes det mig av praktiska skäl lämpligt, att beloppet anvisas under ett särskilt riksstatsanslag. Jag tillstyrker alltså, att för nästa budgetår äskas ett reservationsanslag till byggnadsforskning av 200,000 kronor. Det synes mig också berättigat att hysa den förhoppningen, att de enskilda företagarna, som arbeta inom denna gren av näringslivet, skola visa intresse för att i ökad omfattning ekonomiskt stödja forskningsarbetet. Kommittén bör ägna uppmärksamhet åt frågan om att härvidlag stimulera det enskilda intresset.

Kostnaderna för byggnadsforskningskommitténs verksamhet ha av utredningen beräknats till 38,000 kronor för år, inberäknat ett belopp av 3,000 kronor till hyra. Hyreskostnaden synes i vanlig ordning böra bestridas från statens allmänna fastighetsfond. Vad återstående kostnader beträffar, tillhoppa 35,000 kronor, har jag med hänsyn till ovissheten i anslagsberäkningen ansett mig icke böra ifrågasätta någon ändring. Det anslag, som sålunda skulle erfordras för nästa budgetår, torde böra erhålla natur av förslagsanslag av samma skäl som jag tidigare i dag angivit beträffande anslaget till statens tekniska forskningsråd.

De två anslag, vilkas anvisande jag sålunda tillstyrkt, uppgå sammanlagt till 235,000 kronor eller samma belopp som för ändamålen beräknats i statsverkspropositionen.

Standardisering på det byggnadstekniska området.

Sveriges standardiseringskommission har i skrivelse den 14 maj 1941 på anförda skäl anhållit om anvisande av ett belopp av 50,000 kronor för byggnadsteknisk standardiseringsverksamhet.

Efter att närmare hava redogjort för kommissionens framställning har departementschefen för egen del i ärendet anfört följande.

Standardiseringsverksamheten har, såsom av det anförda framgår, ett omfattande arbetsfält på byggnadsväsendets område. Ehuru det knappast är möjligt att närmare beräkna de ekonomiska fördelar, som åtfölja en standardisering av byggnadsmaterial, synes det dock uppenbart, att en på rätt sätt upplagd standardiseringsverksamhet skulle giva ett beaktansvärt stöd åt strävandena till det förbilligande av byggnadskostnaderna, som ej minst under nuvarande förhållanden är att betrakta såsom ett viktigt allmänt intresse.

Även om det kan göras gällande, att kostnaderna för en standardiseringsverksamhet på förevarande område rätteligen borde till väsentlig del bäras av byggnadsindustrien själv, synes det likväl av skäl, som anförts i samband med förslaget till inrättande av en statens byggnadsforskningskommitté, vara nödvändigt, att staten nu tager initiativ till och ekonomiskt stöder ifrågavarande verksamhet.

Sveriges standardiseringskommission synes mig vara det lämpligaste organet för bedrivande av verksamheten. Givetvis böra också de erfarenheter, som vunnits inom de militära och civila byggnadsutredningarna, på lämpligt sätt nyttiggöras vid standardiseringsverksamheten. Kommissionen bör vidare nära samarbeta med kommittén för byggnadsforskning, och måhända visar det sig lämpligt att de båda organen tillsätta en gemensam kommitté för ändamålet. Hårtill synes dock ståndpunkt icke behöva tagas i detta sammanhang.

Kostnaderna under nästa budgetår för den ifrågasatta verksamheten ha beräknats till 50,000 kronor. Denna kostnadsberäkning har icke givit mig anledning till erinran.

För min del vill jag alltså tillstyrka, att för nästa budgetår ett anslag å 50,000 kronor äskas till standardisering på det byggnadstekniska området. Då det torde få förutsättas, att medel behöva anvisas även för följande budgetår, synes anslaget lämpligen böra anvisas såsom reservationsanslag.

Såsom utredningen framhållit har den tekniska utvecklingen inom byggnadsindustrien ännu icke hunnit lika långt som inom många av landets öv-

Utskottet.

riga industrigrenar. Särskilt i jämförelse med sådana rationaliserade industrier som vår verkstadsindustri står byggnadsindustrien efter icke blott i fråga om materialkännedom och arbetenas rationella utförande utan även beträffande arbetsmetoder och arbetsorganisation. Utifrån dessa förhållanden och med hänsyn till byggnadsväsendets stora allmänna betydelse för vårt land är det en angelägenhet av vikt, att åtgärder vidtagas för åstadkommande av ett effektivt och organiserat forskningsarbete på ifrågavarande område. I sådant syfte föreslås i den föreliggande propositionen att under statens medverkan inrättas en central kommitté — statens kommitté för byggnadsforskning — som skall fungera såsom samordnande instans för den på skilda håll pågående byggnadsforskningen och även hava till uppgift att aktivt dirigera forskningsarbeten. Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag tillstyrkes av utskottet. Det har befunnits lämpligt, att åtgärderna för främjande av forskningsverksamheten till att börja med inriktas på vissa till byggnadsväsendet hörande problemkomplex, nämligen byggnadsteknik, byggnadsstatik samt hus- och brobyggnad, och planläggas som en försöksverksamhet. De skäl, som anförts för en sådan avgränsning av kommitténs verksamhetsområde, synas utskottet vägande, och utskottet ansluter sig härutinnan till förslaget. Med avseende å den föreslagna sammansättningen av den nya kommittén för byggnadsforskning vill det förefalla utskottet, som om behovet av praktisk erfarenhet på bostadsbyggandets område icke synes bli tillgodosett i den utsträckning, som hade varit önskvärt. Utskottet förutsätter emellertid, att frågan härom tages under omprövning av Kungl. Maj:t, därest efter vunnen närmare erfarenhet forskningsverksamheten genom den föreslagna anordningen icke kan förväntas få sin avsedda praktiska betydelse. Såsom ovan nämnts skulle kommittén hava till uppgift att aktivt dirigera forskningsarbeten. För detta ändamål har föreslagits att ett särskilt årligt anslag å 200,000 kronor anvisas. Utskottet har intet att erinra mot att staten i angiven omfattning bekostar dylik forskningsverksamhet. Utskottet tillstyrker vidare att för byggnadsforskningskommitténs verksamhet anvisas ett anslag av förslagsanslags natur å 35,000 kronor.

I föreliggande proposition har jämväl upptagits frågan om byggnadsteknisk standardiseringsverksamhet. Utskottet delar departementschefens uppfattning, att en dylik verksamhet har ett omfattande arbetsfält på byggnadsväsendets område. Det vill förefalla utskottet, att en i större utsträckning genomförd standardiseringsverksamhet å olika byggnadsmaterial skulle giva stora möjligheter för ett nedbringande av byggnadskostnaderna. Utskottet anser denna fråga vara av sådan vikt och betydelse — ej minst i rådande läge — att staten bör lämna sin medverkan för att ekonomiskt och på annat sätt stödja denna verksamhet. Det av Kungl. Maj:t för ändamålet äskade anslaget, 50,000 kronor, tillstyrkes av utskottet. I fråga om sättet för verksamhetens bedrivande har departementschefens uttalande härutinnan av utskottet lämnats utan erinran.

Under återropande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) besluta, att en statens kommitté för byggnadsforskning skall inrättas med de uppgifter, som i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 24 april 1942 angivits;

b) till *Statens kommitté för byggnadsforskning* för budgetåret 1942/43 å driftbudgeten under tionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 35,000 kronor;

c) till *Byggnadsforskning* för budgetåret 1942/43 å driftbudgeten under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor;

d) till *Standardisering på det byggnadstekniska området* för budgetåret 1942/43 å driftbudgeten under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Stockholm den 16 juni 1942.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 192.
